

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประสิทธิ์ กิจเสมอใจ) ในคดีของศาลแพ่ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่ง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๒๓๓ หรือไม่ ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า

กระทรวงการคลัง โดยนายปรีดี บุญยัง อธิบดีกรมธนารักษ์ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายประสิทธิ์ กิจเสมอใจ ผู้ร้อง เป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง เพื่อขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากผู้ร้อง โดยขอให้ศาลบังคับให้ผู้ร้องและบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินราชพัสดุ และส่งมอบที่ดินและขอใช้ค่าเสียหาย พร้อมดอกเบี้ยด้วย เนื่องจากผู้ร้องได้ทำสัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุกับโจทก์ แต่เมื่อโจทก์ไม่ต่ออายุสัญญาเช่าให้ผู้ร้องและบอกเลิกสัญญาเช่าโดยขอให้ผู้ร้องและบริวารดำเนินการรื้อถอนและขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากสถานที่เช่าให้แล้วเสร็จ ผู้ร้องกลับป่วยเบี่ยงเพิกเฉย

ผู้ร้องให้การในปฏิเสธฟ้องโจทก์ว่า นายปรีดี บุญยัง ไม่ได้รับมอบอำนาจจากโจทก์ หนังสือมอบอำนาจไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ได้ปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมาย นายปรีดี บุญยัง จึงไม่มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีแทนโจทก์ และโจทก์ไม่ใช่เจ้าของที่ดิน

ศาลแพ่งมีคำพิพากษาในส่วนประเด็นแรกว่า โจทก์มอบอำนาจให้ฟ้องคดีโดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ใน ๒ ประเด็น คือ (๑) หนังสือมอบอำนาจของโจทก์มิได้ปิดอากรแสตมป์ ตามประมวลรัษฎากร ไม่อาจใช้อ้างเป็นเอกสารการมอบอำนาจได้ นายปรีดี บุญยัง จึงไม่มีอำนาจฟ้อง และดำเนินคดีแทนโจทก์ (๒) โจทก์มิได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พิพาท ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยในส่วนของประเด็นแรกว่า เมื่อโจทก์เป็นนิติบุคคลโดยเป็นกระทรวงในรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งเป็นผู้แทนของกระทรวงโจทก์มอบอำนาจให้อธิบดีกรมธนารักษ์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดฟ้องคดีแทนอากรสำหรับการมอบอำนาจซึ่งกระทรวงโจทก์เป็นฝ่ายที่ต้องเสีย จึงเป็นอันไม่ต้องเสียตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ หนังสือมอบอำนาจโจทก์ใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ได้ พิพากษายืน

ผู้ร้องฎีกาและยื่นคำร้องโต้แย้งว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ให้สิทธิและยกเว้นแก่โจทก์ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ไม่ต้องปิดอากรแสตมป์ในหนังสือมอบอำนาจ แต่ในขณะที่เดียวกันฝ่ายผู้ร้องต้องปิดอากรแสตมป์ หากไม่ปิดไม่สามรถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ เป็นบทบัญญัติที่เป็นการแบ่งชั้นวรรณะ ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในกฎหมาย จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓๓

ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อโต้แย้งของผู้ร้องเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นกรณีที่ศาลฎีกาจะใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ บังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่งให้ส่งความเห็นของผู้ร้อง ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๒๙ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคล สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะจำกัดมิได้ เว้นแต่จะอาศัยอำนาจตามบทกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพไม่ได้ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองเรื่องหลักความเสมอภาคของบุคคลว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ฯลฯ จะกระทำมิได้ สำหรับกรณีตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ เป็นเรื่องการเสียอากร โดยปกติการที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการเสียอากร ก็เพื่อให้เป็นรายได้ให้แก่รัฐ เป็นเงินได้ของรัฐที่เก็บเอาจากประชาชน เพื่อนำไปใช้จ่ายเป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บจากประชาชนที่จะได้รับบริการจากรัฐ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บจากรัฐเอง การที่มาตรา ๑๒๑ บัญญัติว่า ถ้าฝ่ายที่ต้องเสียอากรเป็นรัฐบาล เจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการของรัฐบาลโดยหน้าที่ หรือบุคคลผู้กระทำการในนามของรัฐบาลไม่ต้องเสียอากรแสดมภ์ จึงชอบด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าวแล้ว ไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลโดยทั่วไป และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ก็ได้บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ การเสียอากรตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ก็เป็นภาษีอากรอย่างหนึ่ง การที่ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ บัญญัติยกเว้นให้โจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลโดยเป็นกระทรวงในรัฐบาลไม่ต้องปิดอากรแสดมภ์ ในหนังสือมอบอำนาจ แต่ผู้ร้องต้องปิดอากรแสดมภ์ จึงจะสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ อาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ นั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ก็ได้บัญญัติยกเว้นโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ประกอบมาตรา ๒๙

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๗๘ ก วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗

ย่อโดย นางจริยา อัครวิทย์
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๙